

BELGE:**MALTA BİLDİRGESİ**

BU BİLDİRGE; AÇLIK GREVLERİNE İLİŞKİN OLARAK DÜNYA TABİPLER BİRLİĞİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR

Genel Yaklaşım:

1- Açlık greviyle karşı karşıya olan hekimler aşağıdaki özetlenmeye çalışıldığı biçimde birbiriyle çelişen değerlerle karşı karşıya kalırlar.

1.1. Yaşamın kutsallığına saygı gösterilmesi her insan için etik bir zorunluluktur. Hekimlik mesleğinde bu durum daha da önemlidir, hekim hastanın yaşamını sürdürmek ve hastanın yararı için sanatının bütün gereğini yerine getirmelidir.

1.2. Hastanın kendi aldığı karara saygı göstermek hekimin görevidir. Hekim, müdahale etmeden önce hastayı durumdan bilgilendirerek iznini alır, ancak acil müdahale durumları ortaya çıktığında hastanın iyiliği için hekim elinden gelen her uygulamayı yapmak zorundadır.

2- Bu çelişki özellikle müdahaleyi reddettiği konusunda açık bire beyana sahip olan açlık grevcisi komaya girdiğinde ve ölmek üzereyken ortaya çıkar. Ahlaki yükümlülükleri açısından doktor hastanın iradesine aykırı da olsa hastayı yaşama döndürmek zorundadır. Mesleki sorumluluğu açısından ise, hekim hastanın kendi iradesine saygı göstermek durumundadır.

2.1. Müdahale etmek hastanın kendi iradesine aykırı bir durumu ortaya çıkarabilir.

2.2. Müdahale etmeme durumunda ise hekim önlebilir trajik bir ölümle karşılaşabilir.

3- Açlık grevinde olan kişiyle hekim arasında bir hekim hasta ilişkisi vardır; hekim herhangi bir hastasıyla girdiği ilişkide olduğu gibi, uygulamasını telkin ya da tedavi yoluyla yapabilir.

Bu ilişki, hasta bazı tedavi ve müdahaleleri kabul etmese de sürebilir.

Bir hekim açlık grevcisinin bakımını üstlendiği andan itibaren o kişi hekimin hastası olur. Bu durumda hasta-hekim ilişkisindeki tüm uygulama ve sorumluluklar, karşılıklı güven ve gizlilik de dahil olmak üzere geçerlidir.

4-Son karar temel çıkarları hastanın iyiliği olmayan üçüncü tarafların müdahalesine bırakılmadan hekimin bireysel inisiyatifine terkedilmelidir. Fakat doktor hastanın tedaviyi reddetme kararına saygı gösterip göstermeyeceği konusunda ve koma halinde yapay beslenme ve dolayısıyla ölüm riski konularında hastasını bilgilendirmelidir. Eğer doktor hastanın tedaviyi reddetme kararını kabul etmeyecekse, hastanın başka bir doktora yetki vermesine olanak tanınmalıdır.

Açlık Grevcilerinin Bakımı İçin Ana Hatlar:

Tıp mesleğinin temel ilkesi yaşamın kutsallığı olduğundan, açlık grevi yapanların bakımını üstlenen hekimlere aşağıdaki uygulamalar önerilmiştir:

1- Tanım:

Açlık grevcisi zihinsel olarak ehliyetli, açlık grevine kendi iradesiyle karar vermiş, bu nedenle belirli bir zaman için yiyecek ve/veya sıvı almayı reddeden kişidir.

2- Etik Yaklaşım:

2.1. Hekim mümkünse hastanın ayrıntılı tıbbi öyküsünü alır.

2.2. Hekim, açlık grevinin başında kişinin tam fizik muayenesini yapar.

2.3. Hekim ya da diğer sağlık personeli açlık grevinin kırılması için herhangi bir baskı yapmaz. Tedavi ya da bakım bu amaçla kullanılamaz.

* Dünya Tabipler Birliği, Malta, 1991.

2.4. Açlık grevinin tıbbi sonuçlarını net bir biçimde grevciye hekim tarafından aktarılır, ayrıca kişiye özel tehlikeler de belirtilir. Bilinçli bir karar ancak sağlam bir iletişim temelinde alınabilir. Eğer istenirse çevirmen kullanılmalıdır.

2.5. Eğer açlık grevindeki kişi, başka bir hekimin görüşünü de isterse ya da ikinci bir hekimin tedavisini sürdürmesini arzu ederse, bu sağlanmalıdır. Eğer açlık grevcisi tutukluysa, bu görevli cezaevi hekiminin organizasyonu ile gerçekleştirilir.

2.6. Açlık grevcileri genellikle enfeksiyonların tedavisini ve ağızdan sıvı alımını (veya damardan serum) kabul ederler. Bu tarz bir müdahalenin reddedilmesi hastanın sağlığının diğer yönlerine ilişkin önyargı oluşturmamalıdır. Hastaya yapılacak herhangi bir müdahale de kişinin rızası mutlaka alınmalıdır.

3- Diğer Maddeler:

a) Hekim, açlık grevindeki kişiyi her gün kontrol

ederek greve devam etmeyi isteyip istemediğini saptar. Aynı zamanda doktor günlük olarak hastayı ziyaret ederek bilinç kaybı durumunda tedavinin ne olacağına ilişkin hastanın isteğini öğrenir. Bütün bu gelişmeler, hekimin kişisel kayıtlarına yazılır ve gizliliğinden hekim sorumludur.

b) Eğer hastanın bilinci bulanır ya da komaya girip kendi başına karar alamayacak durumda olursa, hekim açlık grevi sırasında aldığı kararı her durumda dikkate alarak ve bu bildirgenin 4. maddesini göz önünde bulundurarak hastanın iyiliği için tedaviye devam edip etmeme kararı konusunda özgürdür.

c) Açlık grevi yapan kişi baskı altında tutulabileceği ortamlardan korunmalıdır. Bu durum onun için diğer açlık grevi yapanlardan ayrılmasını da gerektirebilir.

d) Hastanın ailesini bilgilendirmek hekimin sorumluluğundadır. Ailenin bilgilendirilmemesi ancak açlık grevcisinin talebiyle olur.